

Ślady działalności żydowskich partii politycznych pozostały na pożółkłych stronicach gazet, wyblakłych zdjęciach ze spotkań, manifestacji, na fotografiach aktywistów, a przede wszystkim zachowane pośród wielometrowych zbiorów archiwalnych pojedyncze pisma, druki firmowe, pieczętki i podpisy. Namiętne spory, kampanie polityczne oraz wybory pokryła patyna czasu oraz zawodna ludzka pamięć.

Częstochowa już od przełomu XIX wieku tętniła życiem politycznym, prezentując całą gamę barw ówczesnych żydowskich partii politycznych, ugrupowań czy stowarzyszeń: ruch asymilatorski, Agudas Israel (Aguda), syjonistyczno-ortodoksyjna „Mizrachi”, Poalej Syjon Prawica, Poalej Syjon Lewica, Organizacja Syjonistyczna w Polsce, Syjoniści Rewizjoniści, Syjoniści Ogólni, Żydowska Socjalistyczna Partia Robotnicza „Zjednoczeni” (Farajnigte), Ogólnożydowski Związek Robotniczy „Bund”, Syjonistyczna Partia Pracy „Hitachduth” i inne.

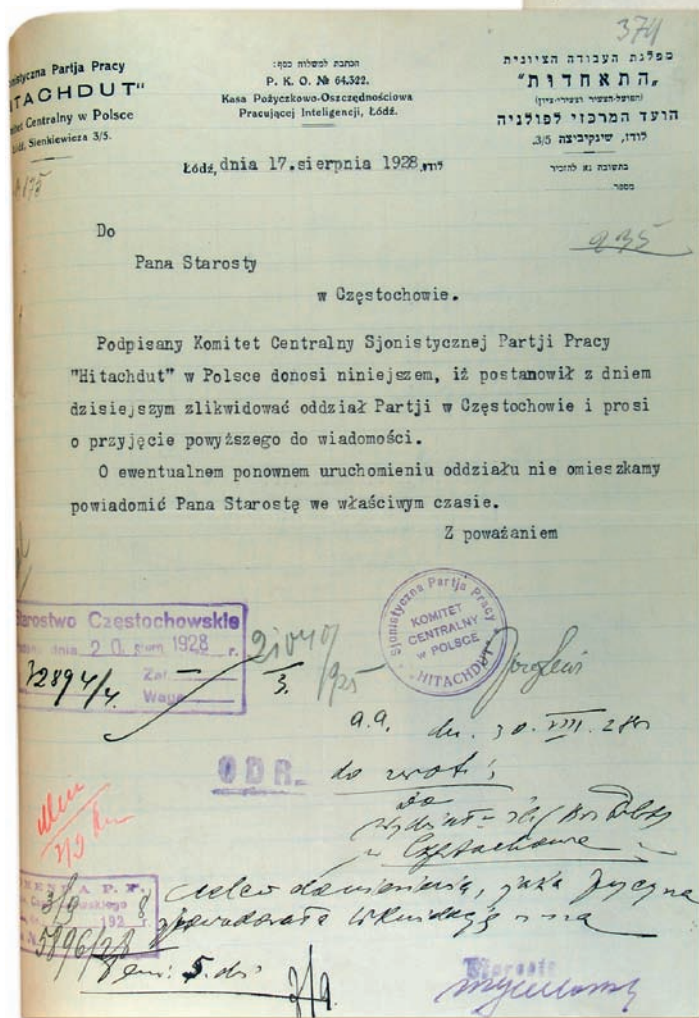
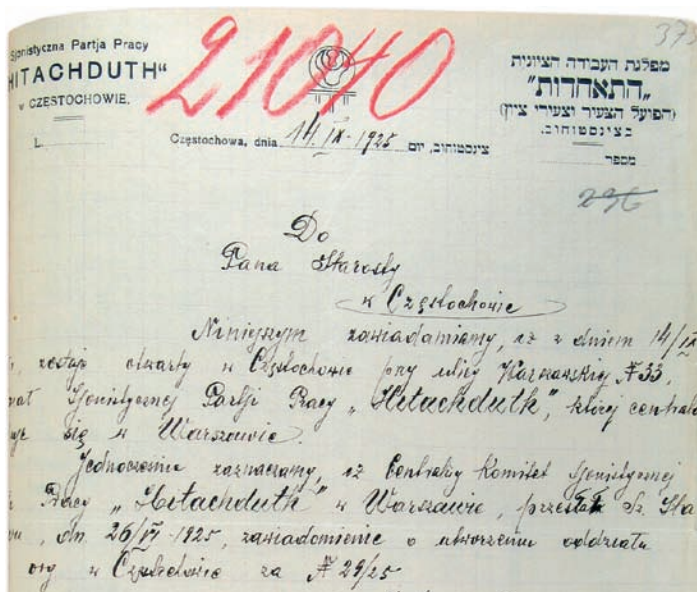

Traces of activities of Jewish political parties are found in old newspapers, whose pages have turned yellow with age and in faded photographs of meetings and demonstrations. Pictures of activists, rubber-stamped letters with signatures and newspapers are found on the archive shelves. Heated debates, political campaigns, elections and electoral struggles have fallen into oblivion.

At the turn of the 19th century, Częstochowa was teeming with political life displaying all shades of Jewish political parties and groups such as: The Assimilationists; Agudas Yisrael (Aguda), Zionist Orthodox (Mizrachi), Poalej Syjon (Labor Zionists) the Right Wing, Poalej Syjon (Labor Zionists) the Left Wing, Zionist Organization in Poland, Zionists Revisionists, General Zionists, Jewish Socialist Workers Party “Zjednoczeni” (Farajnigte), General Jewish Workers Union (Bund), Zionist Labor Party (Histadruth) and others.

Informacja z 14 września 1925 roku
o powstaniu Oddziału Partii Pracy
„Hitachduth” w Częstochowie

Document informing of the establishment
of the Częstochowa branch
of the “Histadruth” Zionist Labor Party,
September 14, 1925
zb. APCz

Informacja z 17 sierpnia 1928 roku o likwidacji Oddziału Partii Pracy „Hitachduth” w Częstochowie
A letter dated August 17, 1928 announcing the disbanding of the “Histadruth”
Zionist Labor Party in Częstochowa
zb. APCz

Sjon. Frakcja Ludowa
"Ceirej Sjon"
Częstochowa
Dojazd 13.

1/623
M. S. W.
№ 50574

Częstochowa, dnia 15 Lutego 1919r.

Do

Magistratu Miasta Częstochowy

w M i e j s c u .

Odnosnie do rozporządzenia Magistratu miasta Częstochowy co do przedstawienia statutów mamy zaszczyt zawiadomić, że Organizacja nasza, która istniała przez pewien czas jako sekcja przy Organizacji Sjonistycznej w Częstochowie, wysłała w Październiku r.ub. do władz okupacyjnych swe statuty celem ich zatwierdzenia.

Nie otrzymawszy od władz okupacyjnych żadnej odpowiedzi, rozpoczęliśmy naszą działalność jako samodzielna organizacja na mocy dekretu Obyw. Ministra Moraczewskiego.

Załączając zatem przy niniejszym statuty naszej organizacji w dwóch egzemplarzach, prosimy o łaskawe ich zatwierdzenie i zostajemy

Z poważaniem.

Sjon.Frakcja Ludowa
"Ceirej Sjon"
w Częstochowie.

Przewodniczący: Szyja Halter.

Sekretarz: [Signature]

Obecny skład Zarządu:

Przewodniczący Szyja Halter, stud. praw, Częstochowa, Warszawska 11.
Wiceprzewodniczący Mordcha Finkelsztajn, kupiec Nadrzeczna 38
Sekretarz Luzer Plockier, nauczyciel, Częstochowa, Aleja 8
Skarbnik Zalma Grinbaum, kupiec " Stary Rynek 27
Gospodarz Henoch Lewenhoff, prac. handlowy " " 12
Członkowie: Mojżesz Giszajewicz, st. pr. " Aleja 8
Alter Koplowicz, kupiec, Częstochowa ul. Ogrodowa № 16
Michał Ajdelman, prac. biurowy " Dojazd № 5
Jakób Turner, buchalter, " Stary Rynek 14
Dawid Balzam, ekspedytor " ul. Targowa 19.

Pismo z 15 lutego 1919 r. w sprawie rozpoczęcia działalności oraz skład Zarządu Syjonistycznej Frakcji Ludowej „Ceirej Sjon”

A letter dated February 15, 1919 informing the City Council about the formation and the members of the board of The "Tseirey Tsion" Zionist People's Party
zb. APCz

KT. 1442

515

Świętna Rado.

Radni żydowscy w uzupełnieniu deklaracji złożonej łącznie z plenium Rady, oświadczają:

Ludność żydowska spogląda ku wskrzeszonemu do nowego życia Państwu Polskiemu z ufnością i wiarą, że uroczyste orzeczenie Tymczasowej Rady Stanu, jako najwyższej państwowej władzy, o równouprawnieniu żydów, zgodnie z tradycją polską, urzeczywistnionem zostanie we wszystkich dziedzinach życia publicznego.-

Współdziałając z najszczerszą wolą i z najlepszą wiedzą w zmużonej a zaszczytnej pracy odbudowy samorządu gminnego, stać będziemy na straży interesów obywateli-żydów i czuwać, by głoszona nam zasada równouprawnienia przeprowadzona została z całą ścisłością we wszystkich instytucjach samorządu miejskiego, by szanowna Rada informowana była o potrzebach i życzeniach ludności żydowskiej i, by postulaty tejże ludności, w myśl powyższej zasady, uwzględniane były.-

Uznając zasadę: "Równe prawa przy równych obowiązkach", świadomi też jesteśmy naszych wobec kraju i miasta obowiązków i we wszelkich pracach samorządnej naszej instytucji, jako pełno-uprawnieni obywatele, współdziałać będziemy.-

Częstochowa, 19 Czerwca 1917r.

J. Wender

Stefan...
Czesław...

...

Abraham...

Hof *...*
...
...

Deklaracja żydowskich radnych miejskich z roku 1917
Jewish members of the City Council declaration, 1917
zb. APCz

GLÓWNA KOMISJA WYBORCZA OKRĘGU 30-60 DO SEJMU USTAWODAWCZEGO

W myśl art. 54 Ordynacji Wyborczej, podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że list kandydatów poselskich z tegoż okręgu zgłoszono jedenaście w następującym porządku kolejnym:

Lista Nr. I.

Lista Nr. VI.

Zydowskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej „Ferajngite”.

Kandydaci na posłów:

- 1) Józef Krak, doktor praw, lat 34, zamieszkały w Warszawie
- 2) Izak Gordin, dziennikarz, lat 29, zamieszkały w Warszawie
- 3) Rafał Federman, pracownik handl., lat 26, zamieszkały w Częstochowie
- 4) Mojżesz Bałyżkalis-Gutman, dziennikarz, lat 36, zamieszkały w Warszawie
- 5) Leon Fajgiebaum, inżynier, lat 35, zamieszkały w Warszawie
- 6) Herzlik Gotajner, pracownik handl., lat 29, zamieszkały w Częstochowie
- 7) Herslik Krausz, drukarz, lat 31, zamieszkały w Noworadomsku
- 8) Adolf Horowicz, fotografista, lat 50, zamieszkały w Noworadomsku

Pełnomocnikiem jest Izaak Nierenberg, mieszkaniec w Częstochowie, przy ul. Ogrodowej - 22 a.

Lista Nr. V.

Kandydaci na posłów:

Frydki, adwokat pryncypali, lat 36, mieszkaniec

lieral lat 44, mieszkaniec w Warszawie

lieral lat 41, zamieszkały w Warszawie

lieral lat 38, zamieszkały w Warszawie

lieral lat 35, zamieszkały w Warszawie

Lista Nr. VII.

Socjalistycznej Partii Robotniczej „Ferajngite”.

Kandydaci na posłów:

lieral lat 34, zamieszkały w Warszawie

lieral lat 29, zamieszkały w Warszawie

lieral lat 26, zamieszkały w Częstochowie

lieral lat 23, zamieszkały w Warszawie

Lista Nr. VIII.

komitetu Wyborczego „Lund”.

Kandydaci na posłów:

lieral lat 54, zamieszkały w Lublinie

lieral lat 51, zamieszkały w Łodzi

lieral lat 47, zamieszkały w Częstochowie

lieral lat 43, zamieszkały w Częstochowie

lieral lat 39, zamieszkały w Piotrkowie

Lista Nr. IX.

Zydowskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej „Poale - Sjon”.

Kandydaci na posłów:

- 1) Max Rosenfeld, doktor praw, lat 34, zamieszkały w Drohobyczu
- 2) Mordka Jarblum, dziennikarz, lat 31, zamieszkały w Warszawie
- 3) Ignacy Schipper, kandydat praw, lat 34, zamieszkały w Tarnowie
- 4) Lew Holenderski, pracownik handlowy, lat 37, zamieszkały w Łodzi
- 5) Izak Lew, nauczyciel, lat 27, zamieszkały w Warszawie
- 6) Izrael Szurek, nauczyciel, lat 26, zamieszkały w Warszawie
- 7) Aleksander Böhm, handlowiec, lat 33, zamieszkały w Częstochowie
- 8) Eleonora Krak, fryzjanka, lat 25, zamieszkały w Częstochowie
- 9) Abram Gotlicz, siostrarz lat 28, zamieszkały w Częstochowie

Pełnomocnikiem jest Aleksander Böhm, mieszkaniec w Częstochowie, przy ulicy P. Mo. № 18.

Lista Nr. X.

Zjednoczonego Żydowskiego Komitetu Wyborczego na okręg Częstochowski.

Kandydaci na posłów:

- 1) Elnoor Kirsztraum, kapłan, lat 38, zamieszkały w Warszawie
- 2) Leon Berenson, adwokat pryncypali, lat 37, zamieszkały w Warszawie
- 3) Abram-Herz Krausz, kapłan, lat 40, zamieszkały w Dobrym
- 4) Bernard Ginzberg, prawnik, lat 31, zamieszkały w Warszawie
- 5) Leon Weinberg, prawnik, lat 47, zamieszkały w Częstochowie

Lista Nr. XI.

Zydowskiego Narodowego Komitetu Wyborczego.

Kandydaci na posłów:

- 1) Szajja-Rozel Farfelen, kapłan, lat 45, zamieszkały w Warszawie
- 2) Izak Ginzberg, adwokat i literat, lat 46, zamieszkały w Warszawie
- 3) Maksymilian-Apollinari Hartglas, adwokat, lat 35, zamieszkały w Siedlcach
- 4) Hana-Eliza Kerner, inżynier, lat 41, zamieszkały w Warszawie
- 5) Mojżesz Szajdelmajer, kandydat nauk handlowych, lat 34, zamieszkały w Częstochowie
- 6) Finkus Gilman, dentysta, lat 40, zamieszkały w Nowo-Radomsku

Pełnomocnikiem jest Lech Kępiński, mieszkaniec w Częstochowie, przy ulicy Orlęńskiej № 2.

Lista Nr. XII.

Grupy wyborców z gminy Żytno, powiatu Radomskiego.

Kandydaci na posłów:

- 1) Jan Brudnik, właściciel-rolnik, lat 37, zamieszkały we wsi Katoł, powiatu Częstochowskiego
- 2) Antoni Fikarski, rolnik, lat 33, zamieszkały w Częstochowie
- 3) Jan Sikorski, właściciel-rolnik, lat 40, zamieszkały we wsi i gminie Żytno
- 4) Jan Szykowski, właściciel-rolnik, lat 35, zamieszkały we wsi Dobryce, powiatu Radomskiego
- 5) Władysław Niemcewicz, dyrektor gimnazjum realnego w Radomsku, lat 34, zamieszkały w Radomsku
- 6) Janek Zagórski, mistrz fabryczny, lat 42, zamieszkały w Częstochowie

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Pełnomocnikiem jest Stanisław Lesiak, mieszkaniec we wsi Słonec, gmina Żytno.

Częstochowa, dnia 16 Stycznia 1919 r.

GLÓWNA KOMISJA WYBORCZA OKRĘGU 30-60.

Drak. Dr. Szwarcberg w Częstochowie ul. Karłowicza 15.

Lista komitetów wyborczych do Sejmu ogłoszona 16 stycznia 1919 roku
Electoral list for the Parliament, January 16, 1919

zb. APCZ

Syjonistyczna Socjalistyczna Partia Robotnicza „Farajngite Unaphengike”.

Stoją od prawej do lewej:

D. Oberman, I. Goldsztajn, D. Szajkowicz.

Siedzą od prawej do lewej:

I. Górski, L.A. Lehrer, I. Lewenhof.

The “Farajngite Unaphengike”

Zionist Socialist Workers’ Party.

Standing from right to left:

D. Oberman, I. Goldsztajn, D. Szajkowicz.

Seated from right to left:

I. Górski, L.A. Lehrer, I. Lewenhof.

CzY, s. 115

Zdjęcie z kampanii wyborczej do Rady Miejskiej
 Photographs of electoral campaign for the City Council
 CzY, s. 119

Żydowska organizacja skautowska Haszomer Hacair
A group of members of the Hashomir Hatsair - Jewish scout organization
CzY, s. 150

Syjonistyczna organizacja skautowska Hanoer Hacjoni
A group of members of the Hanoar Hatsioni, a Zionist scout organization
zb. E. Asz Mundlak

Grupa Bundystów
w roku 1905 w Częstochowie.
Stoją: na drabinie Abraham Goldsztajn,
obok niego Mendl Brojn.
Z lewej strony stoi Grajcer.

A group of the "Bund"
members in Częstochowa in 1905.
Standing: Abraham Goldsztajn (on a ladder)
with Mendl Brojn.
Standing on the left: Grajcer.
CzY, s. 124

Grupa pierwszych członków Poalej Syjon Lewicy.
Stoją od prawej: D. Borzykowski, M. Berman, I. Warszawski.
Siedzą od prawej: M. Cieszkowski, M. Montag.

A group of the first members of the Poalej Syjon (Labor Zionists) the Left Wing.
Standing from the right: D. Borzykowski, M. Berman, I. Warszawski.
Seated from the right: M. Cieszkowski, M. Montag.